

newsחדשות

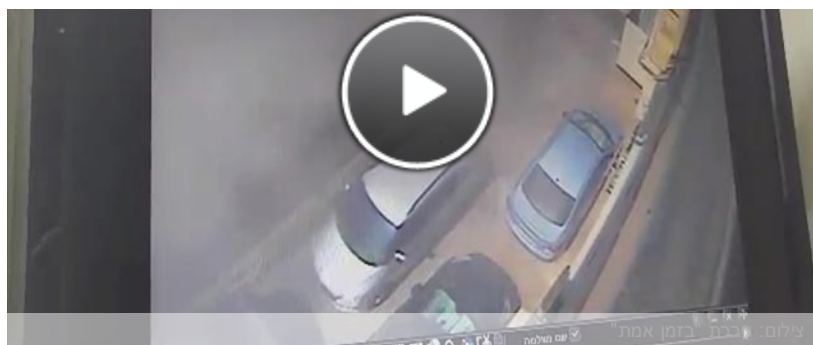
"מחדל לאומי": אתרי בנייה בלי פיקוח

מאות הרוגים, מפקחים בודדים על אלפי אתרי בנייה, היעדר שיניים לפיקוח והתעלמות של שנים מדו"חות מבקר המדינה. זו המציאות שבה מתנהלים אתרי הבנייה בישראל עומרי אפרים והילה ציאון

שלחו להדפסה

הקריסה

לחצו כאן להגדיל הטקסט

תיעוד רגע הקריסה

"**האסון שאירע הבוקר ממחיש את המחדל הלאומי בתחום הבטיחות בבנייה**". כך אמר אתמול (ב') ח"כ איל בן ראובן מהמחנה הציוני, ממובילי המאבק הפרלמנטרי למיגור תאונות באתרי הבנייה, בעקבות קריסת החניון התת-קרקעי בתל אביב. לדבריו, "תאונות הבנייה, שהפכו לעניין שבשגרה, הן תוצאה ישירה של היעדר בקרה ואכיפה".

קריסת החניון התת-קרקעי בתל אביב

- [חקירת הקריסה: רכב כבד עלה על המפלס העליון](#)
- ["תענו לי! כמה אתם שם?". אותרו שעות אחרי הקריסה](#)
- ["אמרנו שהמבנה יקרוס. מנהל ענה - אתה מפחד?"](#)
- [4 קומות ו-540 חניות - הפרויקט שקרס בת"א](#)

הנתונים בתחום הפיקוח על אתרי בנייה ותאונות עבודה מצביעים על מחדל מתמשך. על פי נתוני ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, 20 עובדים נהרגו בתאונות עבודה בענף הבנייה מתחילת השנה, מלבד ההרוגים בקריסת המבנה אתמול. בשנת 2015 נהרגו כ-35 פועלים מתאונות כאלו. על פי נתוני משרד הכלכלה, 31 עובדים בממוצע נהרגים מדי שנה בתאונות עבודה בענף הבנייה - אלו מהווים חצי מכל נפגעי תאונות העבודה. בכל אחת מחמש השנים האחרונות נפגעו יותר מ-6,000 פועלי בניין בתאונות עבודה. הנזק העקיף והישיר למשק על פי הערכות הביטוח הלאומי עומד על כ-15 מיליארד שקלים בשנה.

הפיקוח באתרי בנייה ותאונות עבודה

- 31 עובדים בממוצע נהרגים מדי שנה בענף הבנייה
- אלה מהווים חצי מכל נפגעי תאונות העבודה
- בכל אחת מחמש השנים האחרונות נפגעו יותר מ-6,000 פועלי בניין
- הנזק למשק עומד על כ-15 מיליארד שקלים בשנה

*לפי נתוני ועדת העבודה והרווחה

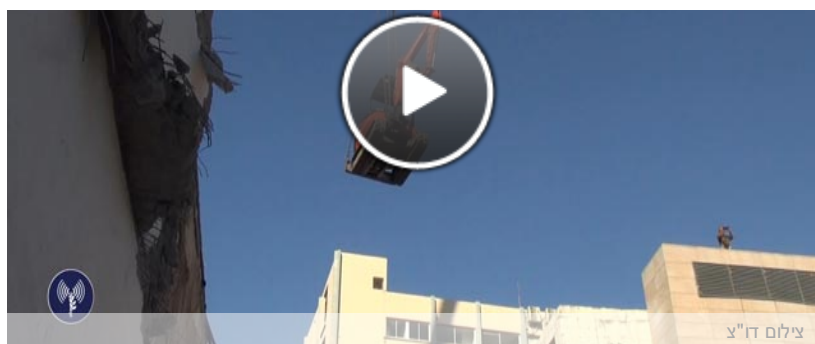
פינוי פצועים מאתר הקריסה ברמת החייל (צילום: AFP)

למרות הנתונים הקשים האלו, בישראל פועלים 17 מפקחים בלבד מטעם מנהל הבטיחות, שעבר מאחריות משרד הכלכלה לאחריות משרד העבודה והרווחה בחודש שעבר. עובדים אלו מפקחים על כ-13 אלף אתרי בנייה הקיימים בישראל. לפי דו"ח של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, כ-52% מהאתרים כלל לא נבדקו על ידי הפקחים.

התקציב לפיקוח תפעולי על אתרי הבנייה עומד על כ-1.5 מיליון שקלים, וכ-7-8 מיליון שקלים לפעולה מונעת. במשרד הכלכלה הצהירו בחודשים האחרונים כי נדרשים עוד 50 פקחים. עם זאת, לפי נתוני ועדת העבודה והרווחה, בשנים האחרונות 22 תקנים פנויים לפקחים לא נוצלו. הנתונים מעלים עוד כי למרות מאות ליקויי בטיחות שנמצאו באתרים בשנים האחרונות, במשך עשר שנים לא פסל רשם הקבלנים ולו קבלן אחד.

בדיון משותף לוועדת העבודה והרווחה והוועדה לביקורת המדינה של הכנסת שנערך בחודש יולי האחרון האשימה ליאורה שמעוני, בכירה במשרד מבקר המדינה, את משרדי הממשלה במחדל בן 14 שנה. שמעוני, סמנכ"לית משרד המבקר, הזירה כי נתוני דו"ח שערך משרד המבקר בשנת 2002 תקפים גם היום ואף ביתר-שאת. "מדובר באוזלת-יד מהותית של מנהל הפיקוח והאכיפה במשרד הכלכלה. דו"ח ועדת זילר משנת 2003 הציע מהפכה בענף הבנייה, אך עד שנת 2015 מעט מאוד יושם. האחריות על בטיחות העובדים מוטלת על המעסיקים. אבל כיוון שאכיפת האגף דלילה מאוד, יש למעסיק אינטרס לקחת את הסיכון", אמרה שמעוני בדיון.

- 17 מפקחים אחראיים על כ-13 אלף אתרי בנייה
- 52% מהאתרים כלל לא נבדקו
- בשנים האחרונות לא נוצלו 22 תקנים פנויים לפקחים
- במשך עשר שנים לא פסל רשם הקבלנים ולו קבלן אחד

כוחות צה"ל חופרים בניסיון לאתר לכודים

ועדת זיילר, שהוקמה במאי 2001, העלתה כשלים חמורים ביותר בעניין בטיחות מבנים ומקומות המשמשים את הציבור, "שנובעים מכשל מערכתי מתמשך בשרשרת שלבי הייצור". בדצמבר 2003 הגישה ועדת זיילר לממשלה דו"ח שבו צוינו ליקויים חמורים בנוגע לענף הבנייה בארץ, הנובעים מכשלים מערכתיים מתמשכים. הוועדה קבעה כי דרוש שינוי מבני ותפיסתי כולל כדי להחליף את "המעגל השוטה", כלומר את המערך הקיים להבטחת איכות ובטיחות בענף הבנייה, ב"מעגל החכם", כלומר במערך להבטחת האיכות והבטיחות הרצוי.

בנוסף, נמצאה מעורבות לקויה של המנכ"לים ביישום ההמלצות. מממצאי הביקורת עולה כי הפרויקט לא הועמד במקום מרכזי בסדר היום של מנכ"לי משרדי הממשלה - הפנים, הבינוי, הכלכלה וראש הממשלה. "זאת, אף שגם בשנים שלאחר אסון ורסאי אירעו עוד אסונות בעקבות כשלי תכנון וביצוע בענף הבנייה, שחלקם אף גבו חיי אדם, ואף שהמשרדים האמורים חרגו במידה ניכרת מלוחות הזמנים שנקבעו בהחלטות הממשלה בעניין יישום המלצות ועדת זיילר ומלוחות הזמנים שקבעו המינהלות וועדות ההיגוי המשרדיות", נכתב.

לאור ריבוי מקרי המוות של פועלי בניין ולחץ תקשורתי, בשנה האחרונה עסקה ועדת העבודה והרווחה של הכנסת בנושא בסדרה של דיונים. בסוף מושב הקיץ אישרה הכנסת הצעת חוק של יו"ר הוועדה ח"כ אלי אלאלוף (כולנו), בן ראובן ועבד אל-חכים חאג' יחיא (הרשימה המשותפת), לפיה אתר בנייה שאירעה בו תאונת עבודה קשה ייסגר למשך יומיים.

מנסים להגיע ללכודים בהריסות המבנה שקרס

באחד הדיונים אמר אלאלוף: "הופעלו עליי לחצים רבים לרכך את הצעת החוק, אולם אינני מוכן לכך. גם אם ניאלץ לסגור כמה עשרות אתרי בנייה, לא תיגרם פגיעה אנושה לענף. חייבים לעשות הכול כדי להציל את העובדים. החוק הזה אינו עונש לקבלנים, אלא סגירה של האתר באופן זמני על מנת לתקן את הליקויים".

במנהל הבטיחות אמרו היום כי בעקבות אישור החוק נסגרו בשבועות האחרונים חמישה אתרי בנייה. עם זאת, בכירים במנהל הודו כי נדרשת תוספת כוח אדם משמעותית לפיקוח על האתרים.

פיקוח ללא שיניים

במנהל אמרו כי בחודשיים האחרונים הוציאו לפועל סדרה של "מבצעי פתע" ממוקדים, ובהם נבדקו אתרים של חברות בנייה שנמצאו מפרים הוראות בטיחות סדרתיים. מבצע כזה תוכנן להיערך השבוע גם בחברת "דניה סיבוס", מבצעת הבנייה באתר שקרס בתל אביב, בעקבות שורה של ליקויי בטיחות שנמצאו באתרי החברה בשנתיים האחרונות. אך הוא נדחה לאחר שאנשי המנהל ביקשו להמתין לשובם של עובדים מוסלמים מחופשת החגים.

עם זאת, גם במנהל הודו אתמול כי לא ניתן לסגור

אתרי בנייה רק בשל איתור של ליקויי בטיחות או

קיום חקירות בחשד להפרת הוראות בטיחות, והאשימו את חברות הבנייה ב"סרבנות בטיחות". "אנחנו לא יכולים רק על בסיס חקירה להפסיק עבודת", אמר רן כהן, ראש ענף בטיחות בעבודה במשרד העבודה והרווחה. "גם בדרישה הכי פשוטה כמו למנות ממונה בטיחות, מיד החברות מגיעות ומנסות להטריח אותנו לבתי משפט בטענה על אי-חוקיות הדרישה". לדברי כהן, "הרבה מאוד חברות קבלניות, אני לא יודע אם להגיד 'מתמחרות' את נושא הבטיחות ונושא אובדן חיי אדם אל מול הסנקציות שאולי יינקטו כלפיהן. אבל 'דניה סיבוס' היא אחת מתוך רשימה לא קצרה של חברות שבעצם מתנהגות כסרבני בטיחות".

דו"ח ועדת אדם שהוגש ב-2013 הציג תוכנית עבודה מלאה להתמודדות עם תאונות. בין היתר הוא כלל המלצות לשינויי חקיקה שיעניקו סמכויות נוספות בפיקוח על התחום - אך אלו לא יושמו עד היום.

ח"כ אלאלוף אמר אתמול כי הוא יכנס את הוועדה בראשותו לדין דחוף בעקבות קריסת המבנה בת"א. לדברי ח"כ דב חנין המלווה את הנושא בשנים האחרונות, האחריות על ההפקרות בענף הבנייה מוטלת על הממשלה והעומד בראשה. "יש לנו בעיה קשה של אטימות בשלטון. ראיתי אותה בכנסת לאורך כל השנה האחרונה. פעם אחר פעם התרעתי בפני מי שכהן כשר הכלכלה (בנימין נתניהו. ע"א) על המצב הנורא בענף הבנייה. הוא התעלם באופן שיטתי מכל הפניות, לא התייחס לאף אחד מהרוגים, התחמק מלענות על שאילתות בנושא, ואף פעם לא התייצב במליאת הכנסת להשיב להצעות לסדר שהעלינו. כמו תמיד, נתניהו אף פעם לא עוסק באמת בחיים עצמם. אנו דורשים להקים ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת ההפקרות בענף הבניין".

חדשות ב-SMS - עדכונים מחדר החדשות של ynet ישירות לסלולרי שלכם.

תגיות: בטיחות | ועדת העבודה של הכנסת | משרד הרווחה | אתר בנייה | מבקר המדינה
חזרה